

Nr 92.

Av herr **Thulin**, *angående utredning om ändrad lydelse av 35 § i lagen om sparbanker.*

I 35 § lagen den 29 juli 1923 om sparbanker stadgas, att under viss förutsättning huvudmännen i en sparbank, efter det sparbankens styrelse avgivit yttrande i ärendet, äga besluta att intill hälften av vinsten »skall användas till sådant allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag». Huvudmännens beslut skall underställas Konungens befallningshavande, som har att pröva, huruvida beslutet överensstämmer med sparbankslagen och sparbankens reglemente.

Uttrycket »sådant allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag» har under senare år varit föremål för olika tolkning, som uppmärksamrats inom 1930 och 1931 års konstitutionsutskott (se utskottets memorial 1930 nr 26 sid. 109—111 och 1931 nr 9 sid. 46—52). En kort redogörelse för det väsentliga i de tre fall, som sålunda varit föremål för övervägande inom utskottet, skall här lämnas.

Huvudmännen i Sala stads sparbank hade beslutat använda 25,000 kronor till en fond för uppförande av en busstation. Länsstyrelsen fann emellertid, att beslutet om detta anslag icke innebure tillgodoseende av sådana ändamål, som avses i 35 § sparbankslagen, och vägrade därför att fastställa beslutet. Av bankens 24 huvudmän anförde 16 besvär hos Kungl. Maj:t, som fastställde huvudmännens beslut. Reservanter i konstitutionsutskottet ansågo på anförda grunder, att anmälan till riksdagen hade bort göras för vad föredragande departementschefen tillstyrkt Kungl. Maj:t besluta.

Det andra fallet avsåg likaledes ett beslut av Sala sparbanks huvudmän. De hade nämligen anslagit 15,000 kronor till fullbordande av ett med kommunala medel anlagt badhus i Sala. Länsstyrelsen fann beslutet om anvisande av 15,000 kronor icke stå i överensstämmelse med 35 § sparbankslagen. Besvär anfördes häröver hos Kungl. Maj:t, som fastställde huvudmännens beslut.

Det tredje fallet avser ett beslut av huvudmännen för Ardre sparbank på Gotland. De hade bland annat anslagit 200 kronor till reparation av Ljugarns missionshus. Länsstyrelsen vägrade fastställelse å detta anslag, enär anslaget icke kunde anses vara ämnat att gagna något sådant ändamål, som avses i 35 § sparbankslagen. På anförda besvär av Ljugarns friförsamling fastställde Kungl. Maj:t huvudmännens beslut. Jämväl i de bägge sista

fallen ansågo reservanter i konstitutionsutskottet, att anmärkning bort göras mot föredragande departementschef.

Ett närmare studium av de i konstitutionsutskottets memorial återgivna handlingarna i de tre här ovan angivna fallen ger otvetydigt vid handen, att 35 § sparbankslagen erhållit en så obestämd formulering, att olika tolkningar äro möjliga och att i följd härav såväl sparbankernas huvudmän som också länsstyrelserna, som hava att pröva huvudmännens beslut, kunna komma till rakt motsatta uppfattningar. Större klarhet kan ej sägas hava vunnits genom Kungl. Maj:ts här ovan refererade utslag; snarast förefaller det, som om det blivit ännu mera osäkert vad som rätteligen skall förstås med stadgandet i 35 § sparbankslagen. Det kan emellertid icke vara lämpligt, att en dylik oklarhet om 35 paragrafens tolkning förefinnes. Det gäller här en ganska vidsträckt rätt för huvudmännen att förfoga över penningbelopp, som tillkommit såsom vinster på insättarnas medel. Allt efter sammansättningen av huvudmännen kunna anslag beviljas till de mest skiftande ändamål. Huvudmännen i en sparbank, belägen i en stad men med ett stort landsbygds Klientel kunna genomdriva anslag, som väsentligen gagna vissa stadskommunala intressen, eller huvudmännen kunna besluta anslag, som gynna vissa separata intressen.

Då huvudmännen skola handhava en så ömtålig uppgift som att för vissa ändamål disponera över medel, som intjänats under sparbanksrörelsen, synes det önskvärt, att fullt tydliga direktiv i sparbankslagen härför lämnas. I anledning av synpunkter, som anförts av reservanterna i konstitutionsutskottet och här ovan antytts, har jag ansett en överarbetning av den ifrågavarande bestämmelsen i sparbankslagen vara erforderlig i syfte att skapa tydlighet i fråga om huvudmännens befogenheter.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för riksdagen av förslag till sådan ändring i 35 § sparbankslagen, att huvudmännens befogenhet att besluta om anslag från vinstmedel blir klart och tydligt begränsad.

Stockholm den 21 januari 1932.

E. Thulin.